

Periferna arterijska bolest – savremen pristup kroz prikaz slučaja

Milan Nikolić¹, Vladimir Mitov¹, Aleksandar Jolić¹, Dragana Adamović¹, Marko Dimitrijević¹, Milan A. Nedeljković², Milena Nikolić³, Fahrat Fouldevand⁴, Oktaj Maksudov⁵

¹Odeljenje invazivne kardiologije, Zdravstveni centar Zaječar, ²Klinika za kardiologiju, Univerzitetski Klinički centar Srbije, ³Anesteziologija i reanimacioni odeljenje, Zdravstveni centar Zaječar, ⁴Clinica polispecialistica San Carlo, Paderno Dugnano, Italija, ⁵Bulgarian cardiac institut, Bugras, Bugarska

Uvod. Periferna arterijska bolest (PAB) donjih ekstremiteta je aterosklerotsko oboljenje arterija nogu. Zbog čestog preklapanja PAB i ishemijske bolesti srca kardiolozi su u jedinstvenoj prilici da sprovedu skring, dijagnostiku i lečenje PAB. Cilj rada je prikaz početnih rezultata rada Odeljenja invazivne kardiologije ZC Zaječar u dijagnostici i lečenju bolesnika sa PAB donjih ekstremiteta.

Metode. U radu su prikazani početni rezultati rada Odeljenja invazivne kardiologije, uključujući skrining, neinvazivnu i invazivnu (angiografsku) dijagnostiku PAB donjih ekstremiteta. Počev od marta 2020. godine na Odeljenju invazivne kardiologije sprovode se dijagnostičke invazivne periferne angiografije kod pacijanata selektovanih neinvazivnom dijagnostikom sa teritorije istočne Srbije. U 2020. godini urađeno je 3 i u sledećoj 2021. još 5 invazivnih perifernih angiografija. Postepeno dolazi do povećanja broja ovih procedura i tokom prvih 10 meseci 2022. godine urađeno je 10 perifernih angiografija. Ukupno je urađeno 6 perkutanih angioplastika u sklopu lečenja PAB donjih ekstremiteta, od toga dve u okviru simpozijuma Odeljenja invazivne kardiologije ZC Zaječar - ZASINK 2021. godine. Prikazana je i kompleksna bolesnica sa brojnim komorbiditetima koja je uspešno lečena perkutanom angioplastikom u našem centru.

Prikaz slučaja. Bolesnica starosti 67 godina sa intermitentnim klaudikacijama pri distanci kraćoj od 10 metara nakon fizikalnog pregleda upućena je na ABI koji je ukazao na hemodinamski značajnu bolest leve noge (1.02 desno; 0.68 levo). Urađena je periferna angiografija na kojoj je viđena stenoza leve zajedničke ilijačne arterije oko 80% u kraćem segmentu i za drugi akt planirano endovaskularno lečenje. Pri narednoj angiografiji navedeni segment je okludiran. Urađena je perkutana angioplastika sa implantacijom balon oslobađajuća 2 bare metal stenta, uz odličan neposredni angiografski rezultat. Nakon procedure pacijentkinja ima značajno simptomatsko poboljšanje. Sprovedena je dvojna antirombocitna terapija u trajanju od 6 meseci. U periodu praćenja od 8 meseci nije bilo kliničkih događaja od značaj kod bolesnice.

Zaključak. U centru sa iskustvom u lečenju različitih oblika prezentacije koronarne arterijske bolesti može se uspešno organizovati dijagnostika i lečenje bolesnika sa perifernom arterijskom bolešću donjih ekstremiteta uz nizak proceduralni rizik što pokazuju naša iskustva sa 17 urađenih perifernih angiografija i 6 perifernih angioplastika, sa tendencijom daljeg povećanja broja i kompleksnosti izvedenih procedura.

Ključne reči: periferna arterijska bolest donjih ekstremiteta; PAB; angioplastika, ABI, periferna angiografija